

Tien jaar Dubbelkrimp

Van demografie naar **water** en **sociale economie**

Twaalf jaar geleden brachten wij in *NRC/HB* het artikel ***Ga uit van krimpscenario's*** de ruimtelijke gevolgen van demografische krimp in Nederland onder de aandacht [zie onder **Archief** op deze site]. Het Ruimtelijk Planbureau en de VROM-raad gingen zich daarop vrijwel onmiddellijk ook met de materie bezighouden. Twee jaar later voegden wij door de lancering van de site www.dubbelkrimp.nl de ***krimp van het land*** als gevolg van het wassende en immer roeriger ***water*** daar aan toe. Opnieuw twee jaar daarna, na de kredietcrisis van 2008, kwam daar de ***socialeconomische krimp*** bij. In het totaal een ***driedubbele krimp*** dus. De afgelopen jaren geraakte de demografische krimp wat op de achtergrond. Die heeft namelijk inmiddels wel zijn erkenning in het officiële overheidsbeleid gevonden, compleet met de aanwijzing van heuse zogeheten krimp- en ja zelfs 'anticipatiegebieden'. De aandacht op deze site verschoof naar het water en de sociale economie. De artikelen in deze tiende jaargang van de site zijn sterker dan ooit een uiting van deze verschuiving. Dit jaar richten we ons met name op regio's waar deze twee vormen van krimp (van het land als gevolg van het wassende water en van de weinig florissante sociaal-economische ontwikkeling) de meest dramatische ruimtelijk gevolgen kunnen hebben. Op nummer één van de top tien van minst fortuinlijke crisisgebieden op dit vlak staat de ***Metropoolregio Rotterdam - Den Haag***. Daarom in dit kwartaaljournaal een tweetal artikelen daarover. Het ***hoofdartikel*** onder de titel ***Én het S-woord én het T-woord, Den Haag!*** gaat nader in op de sores in stad en omlandende van de Residentie. In de ***Berichten van het hydrografisch-urbane front*** staat de oproep ***Vlucht niet opnieuw naar voren, Rotterdam!*** Centraal Bouwen om de sociale problemen te lijf te gaan zal weer mislukken - slopen is beter voor Rotterdam. Het zal hier op termijn steeds moeilijker worden droge voeten en voldoende banen te houden door klimaatverandering en ***Energiewende***. Het artikel stond op 19 mei in *De Volkskrant* en gaf aanleiding tot de nodige discussie in kringen van beleidsmakers en ruimtelijke ontwerpers. We zullen hier de komende kwartaaljournaals zeker nader op terugkomen.

Behalve aan krimp wijdt deze site al heel wat jaren aandacht aan bestuurlijk-ruimtelijke zaken. Over een mogelijke driedeling van ons land [***Ne3land***] publiceerden wij in dit verband in 2008 een groot artikel in *NRC/HB* [zie onder **Archief** op deze site] dat indertijd instemmend ontvangen werd door de onlangs overleden Henk Hofland. Daarbij werd en wordt ook steeds de nodige aandacht besteed aan de plaats van het middenbestuur in ons staatsbestel en de ruimtelijke consequenties die een transformatie daarvan zou kunnen hebben. In dit kwartaaljournaal weer een artikel in die richting: ***Van 12 provincies naar 9 'deelstaten': De tijd van de grote herschikkingen voorlopig voorbij.***

De laatste jaren is deze site ook druk doende zich op het vlak van ruimtelijke ordening en ruimtelijke ontwikkeling zowel grensoverschrijdend (geografisch) als grensverleggend (inhoudelijk) te ontplooiën. Ontwikkeld werd het concept van de ***EURandstad***: zowel geo-economisch als ruimtelijk zullen in de toekomst niet primair de oude natiestaten maar meer en meer de stedelijke netwerken ritme en richting van ons werelddeel gaan bepalen. Daarover ook meer in dit kwartaaljournaal naar aanleiding van de recente ontwikkelingen het artikel ***Op naar een Derde - nu geo-economische Slag bij de Doggersbank : EURandstad des te relevanter.*** Veel leesplezier toegewenst!